

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
028/21	Kommunestyret	PS	08.04.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Monika Kvamme	FA-G10, TI-&75	20/4739

Kvalitetsreforma Leva heile livet (2019-2023) i Austrheim Kommune

Framlegg til vedtak:

1. Den skisserte planen for reforma **Leva heile livet - Gode liv for eldre i Austrheim kommune** vert vedteken slik den ligg føre (2019-2023).
2. Tiltak som vert gjennomført skal gjerast innanfor dei økonomiske rammene til avdeling helse og omsorg. Eventuelle kostnader framover må innarbeidast i budsjettarbeidet for 2022.

Saka vert utsett til neste kommunestyre eller det etter.

Kommunestyret - 028/21 - 08.04.2021

KS - behandling:

Kommunalsjef Helse og omsorg, Monika Kvamme, orienterte om saka.
Helge Dyrkolbotn (KrF) ba om at ein også tek med seg aktiviteten som er på Seniorsenteret, og i regi av ulike lag og organisasjonar. Spurte om ein kan gjera vedtak her seinare for å ta med seg dette. Monika Kvamme sa at det er forventa politisk vedtak i løpet av 2021.
Reidar Øksnes (Sp) sa at ein kan utfordra til meir frivillig innsats, kan unge vera besøksvenner? Er gjort mykje bra med turstiar.
Per Lerøy (Ap) sa at ein då kan utsetja saka og ta dette med i neste framlegg.

KS - vedtak:

Saka vert utsett til neste kommunestyre eller det etter.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Bakgrunnen for reforma er Stortingsmelding 15 - Leva heile livet - ei nasjonal kvalitetsreform for eldre som kom i 2018. Reforma har ei tidsperiode på 5 år- fram mot 2023. Reforma skal forankrast politisk i alle norske kommunar, også i Austrheim.

Underteikna var i kommunestyremøte 20.06.19 og informerte om reforma og orienteringa vart teke «til vitande». Kommunesstyret har ikkje vedteke ein plan over arbeidet og implementering av reforma i tenestene.

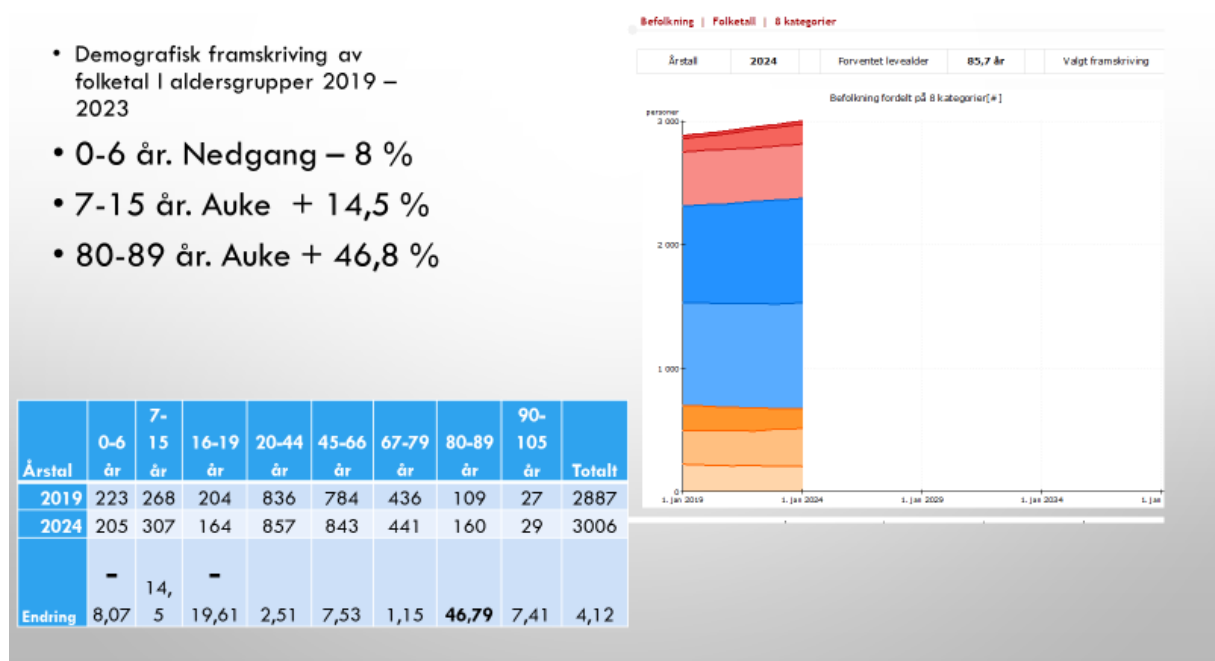
Reforma legg opp til at kommunar gjennom politiske vedtak skal ta stilling til korleis tiltaka i *Leva heile livet* kan utformast og gjennomførast lokalt, og dernest innarbeida dei i planverket sitt og setja reforma ut i livet. Dei kommunane som omstiller seg i tråd med reforma vil bli prioritert innanfor ei rekke relevante tilskotsordningar frå og med 2021.

Leva heile livet skal vera med i alt planverk i kommunen. Leva heile livet – er ikkje berre ei kvalitetsreform, men også ei samfunnsreform.

Saksopplysningar

Tal frå SSB/ Telemarksforskning viser at Austrheim får fleire eldre i åra framover.

Fram mot 2044 vil aldersgruppa 80-89 år - ha ei auke på 46,8%.

Antal personar som i Noreg er 70 år eller eldre vil forventast å meir enn dubla seg, frå 624 000 i 2018 til 1,35 millionar i 2060.

I tillegg vil vi i framtida ha mangel på arbeidskraft. Det vert mange problemstillingar knytta til endring

i befolkningssamansetjing.

Helse og omsorgstenesta er i gong med å revidere *Eldremeldinga* frå 2010 . Her vil vi kome med ein strategi og ein handlingsplan for eldreomsorga i åra som kjem.

Austrheim kommune vil bevare ei god sjukeheimsteneste og satse på vidare utbygging av heimebaserte tenester.

Arbeidet med reforma Leve heile Livet har gått føre seg i kommunen sidan 2019. Vi har vore på fleire samlingar med sentrale styresmakter om reforma og informert lokalt både Eldreråd og Neptunklubben.

Underteikna og ordførar har og vore på samling med andre Nordhordlandskommunar og representantar frå Statsforvaltaren i Vestland i mai 2019 (22.05.2019) og informert om arbeidet vårt med reforma.

Måla og tiltaka i Leve heile livet i Austrheim kommune samsvarar i stor grad med mål og tiltak i den nasjonale kvalitetsreforma.

Les heile reforma her:

www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st15-20172018/id2599850/

Målet med reforma:

- Fleire gode leveår der eldre får behalde god helse lengre, og opplever at dei har livskvalitet og at dei i større grad meistrar eige liv, samstundes som dei får den helsehjelpa dei treng når dei har behov for det.
- Pårørande som ikkje vert utslitt og som kan ha ein jamn innsats for sine næraste
- Tilsette som opplever at dei har godt arbeidsmiljø, der dei får brukt kompetansen sin og får

gjort ein fagleg god jobb

Reforma si målgruppe er eldre over 65 år, både dei som bur heime og i institusjon.

Målgruppa har ulike føresetnader og store variasjonar i behov og ynskjer.

Leva heile livet er ei satsing som har eit stort nedslagsfelt i ein kommune og i eit lokalsamfunn. Satsinga tydeleggjerast med eit utfordringsbilete og eit behov for endring og utvikling som er samansett. For å imøtekome utfordringsbilete krevs det mobilisering av alle samfunnet sine ressursar, statlege og kommunale aktørar, frivillege lag og organisasjonar og næringsliv. Samfunnsressursane må dra i same retning slik at kvar enkelt lokalsamfunn evnar å bidra til gode liv for innbyggjarane sine – frå omsorgsbustader til aldersvenlege samfunn, frå dagplassar til møteplassar, fra ernæring til sosiale fellesskap. Arbeidet med «Leva heile livet» kan kjenneteiknast som samskaping, der fleire aktørar i samfunnet går saman om å utvikle felles løysingar til både kommunen og samfunnet sine utfordringar.

Dei 5 innsatsområda i Reforma Leva heile livet.

1. Eit aldersvenleg samfunn

Nasjonalt program for eit aldersvenleg Noreg

- Planlegge eigen alderdom
- Eldrestyrt planlegging
- Nasjonalt nettverk
- Partnerskap på tvers av sektorar
- Seniorressurs

2. Aktivitet og fellesskap

Utfordringar

- Einsemd blant eldre relatert til endringar i livssituasjonen, partner sin død, endra helsetilstand og funksjonsnivå
- Inaktivitet og aktivitetstilbod som ikkje er tilpassa individuelle ynskjer og behov
- Lite systematisk samarbeid mellom helse- og omsorgstenesta og frivillege/samfunn.
- Manglande møteplassar, samlokalisering og digitale generasjonsskiljer
- Manglande ivaretaking av sosiale, kulturelle og eksistensielle behov

For å møte desse utfordringane er det føreslege 5 løysingar, der målet er å skape auka aktivitet, gode opplevingar og fellesskap

1. Gode augeblikk
2. Tru og Liv
3. Generasjonsmøter
4. Samfunnskontakt
5. Sambruk og samlokalisering

3. Mat og måltider

Utfordringar

- Manglande systematisk oppfølging
- Manglande sosialt fellesskap og lite vekt på måltidsomgjevnader
- Få måltider og for lang nattfaste
- Lite mangfald og valfridom
- Lang avstand mellom produksjon og servering

For å møta desse utfordringane er det føreslege 5 løysingar, der målet er å redusere underernæring og skapa gode mat- og måltidsopplevingar for den einskilde:

1. Det gode måltidet
2. Måltidstider
3. Valfridom og variasjon
4. Systematisk ernæringsarbeid
5. Kjøkken og kompetanse lokalt

4. Helsehjelp

Oppsummert er utfordringane:

- Manglande merksemd på meistring og førebyggjing
- Dårlig oversikt over samansette behov og problem
- Lite bruk av fysisk aktivitet og trening
- Manglande bruk av nye behandlingsformer
- Lite systematisk kartlegging og oppfølging av den einskilde

For å møte desse utfordringane føreslår ein 5 løysingar, der målet er å auke meistring og livskvalitet, førebyggje funksjonsfall og gje rett hjelp til rett tid:

1. Kvardagsmeistring
2. Proaktive tenester
3. Målretta bruk av fysisk trening
4. Miljøbehandling
5. Systematisk kartlegging og oppfølging

5. Samanheng i tenestene

Oppsummert er utfordringane:

- For lite personsentrert tilnærming
- For lite avlastning og støtte til pårørande

- For lite kontinuitet og tryggleik, for mange tilsette å forhalde seg til og usikkerheit om eller når hjelpa kjem
- For mange brot og krevjande overgonger mellom tenestetilbod i kommunen
- For lite kontinuitet og tryggleik mellom dei ulike tenestenivåa

For å møta desse utfordringane er det føreslege 5 løysingar, der målet er å auke tryggleiken og føreseielegheita i pasientforlaupet til eldre og deira pårørnde :

1. Den einskilde sitt behov
2. Avlastning og støtte til pårørnde
3. Færre å forhalda seg til og auka kontinuitet
4. Mjukare overgang mellom heim og sjukehus
5. Planlagte overgangar mellom kommune og sjukehus

Gjennomføring av reforma:

Fase 1

Fase 1 Førebuing og oppstart (2019)

Det første året skal Leva heile livet setjast på dagsorden i kommunar og fylkeskommunar, helseføretak og i ålmenta. Det vil innebera å spreie informasjon og kunnskap om reforma, etablere eit regionalt støtteapparat og utvikle verkty og materiell for gjennomføring av reforma lokalt. Støtteapparatet regionalt skal informere alle kommunar om reforma og invitere til deltaking i læringsnettverk, ha dialogmøter, drive oppsøkjande verksemd og gje fagleg rettleiing og støtte.

Fase 2

Kartlegging og planlegging (2019–2020)

Kommunane har perioden 2019–2020 til å ta stilling til løysingane i reforma og planleggje korleis dei vil utforme og gjennomføre dei lokalt. Det vert lagt opp til at kommunane og fylkeskommunane kartleggjer eigne behov og utfordringar, og gjennom politiske vedtak tek stilling til framlegga i Leva heile livet. Specialisthelsetenesta vil verte følgt opp i ordinære styrings- og rapporteringssystem

Fase 3 Implementering og gjennomføring (2021–2023)

Når kommunane har teke stilling til framlegga i reforma, og skildra korleis dei vil utforme dei, startar arbeidet med gjennomføring lokalt. Det vert lagt opp til ein samla implementering i åra 2021–2023. Kommunar som omstiller seg i tråd med reforma, vil bli prioritert innanfor relevante eksisterande og eventuelle nye øyremerka ordningar. Det er mellom anna fleire framlegg til løysingar som ikkje krev langvarige planleggjingsprosessar og kan setjast i verk umiddelbart, slik som til dømes endringar av måltidstider mv.

Kommunen må sjølv ut frå lokale tilhøve og behov, vurdere kva for framlegg til løysingar som er mogleg å setje i verk tidlegare i reformperioden.

Fase 4 Evaluering og forbetring (2023)

Reforma skal evaluerast gjennom følgjeforskning i eit representativt utval kommunar. Midtvegs i reformperioden skal det utarbeidast ein forskingsrapport for blant anna å kunne følge avgjerder, planar og endringar, og kunne justere kurs og virkemiddelbruk.

Følgjeforskinga vert avslutta med resultatevaluering av heile reforma etter 2023.

Kjernen i Leva heile livet

Høve til å velje

Leva heile livet er ein reform for større valgfridom for den eldre. Den eldre skal ha større moglegheit til å velje tenesteutøvar (kven), medverke til innhaldet i tenestetilbodet (kva), på kva måte den skal ytast (korleis) og på kva tidspunkt tenesta skal gjevast (kor og når).

Matglede for dei eldre

Leva heile livet er ein reform for større matglede, om du bur heime eller på sjukeheim. Måltida skal vera ein oppleving i kvardagen, ein skal få fleire måltid gjennom døgeret og vera sikra god ernæring med gode kokker og lokalt kjøkken.

Dei eldre si helse og omsorgsteneste

Leva heile livet er ein reform for å skapa dei eldre si helse og omsorgsteneste, der det viktigaste spørsmålet er: Kva er viktig for deg? Det skal gje tryggleik å få hjelp når ein treng det. Det skal inviterast til aktivitet og deltaking og gje bistand til å sjølv meistre kvardagen trass sjukdom og funksjonstap.

Pårørandeomsorg

Leva heile livet er ein reform for pårørande. Den skal vise omsorg for dei som yter omsorg og ta vare på dei som tar vare på sine næraste, slik at dei ikkje slit seg ut.

Det skal leggjast til rette for tettare samarbeid om felles oppgåver mellom pårørande og helse- og omsorgstenesta.

Alternative arbeidstidsordningar

Leva heile livet er ei reform for alle som arbeidar i helse- og omsorgstenesta. Reforma skal inspirera til å finne nye arbeidstidsordningar og ta i bruk ny teknologi, nye metaodar og nye løysingar. Reforma skal utfordra oss til å organisera oss slik at det vert større kontinuitet i tenestene og at det vert mjukare overgongar og færre å forhalde seg til for dei eldre som mottok tenester.

Dette har vi gjort i Austrheim:

Helse og omsorgsavdelinga har arbeidd mykje innanfor dei 5 innsatsområda siste åra.

1. Eit aldersvenleg (lokal) samfunn: Her vil det kome framlegg og strategiar i eldremeldinga- som har arbeidstittel «saman skapar vi dagen». Vi har både tilbod om fleire tenester som gjer at eldre kan bu heime lengre, som:

- velferdsteknologi
- vi har fått på plass nye tryggleiksalarmar.
- er i gong med prosjekt nytt alarmanlegg på Nordliheimen. Hatt møter med Atea.
- kvardagsrehabilitering

Eit tilbod som heimesjukepleien og fysio/ergoavdelinga gjev til valgte brukarar.

- dagtilbod

Har dagtilbod på Nordliheimen fleire gonger pr. veke

2. Aktivitet og fellesskap:

Vi har vi satsa på dagplassar, særskilt dagavdeling for personar med demens, som no vert 3 dagar i veka (tysdag, torsdag, fredag). Her har vi med ein kommunal tilsett og får hjelp frå ein frivillig på kvar av dei opne dagane.

Vi har mange aktivitetar gjennom Frivillegsentralen (mindre under koronaperioden).

3. Mat og måltider:

Vi endra tidspunkt på middag til bebuarane på Norliheimen til 15.30 og seinare utkøyring til eldre heimebuande frå kl 14.00. Dette gjennomførte vi frå april 2019. ca. 20 heimebuande personar har middag kvar dag, levert av heimesjukeheimen.

Vi vurderar andre tiltak som matven.

4. Helsehjelp

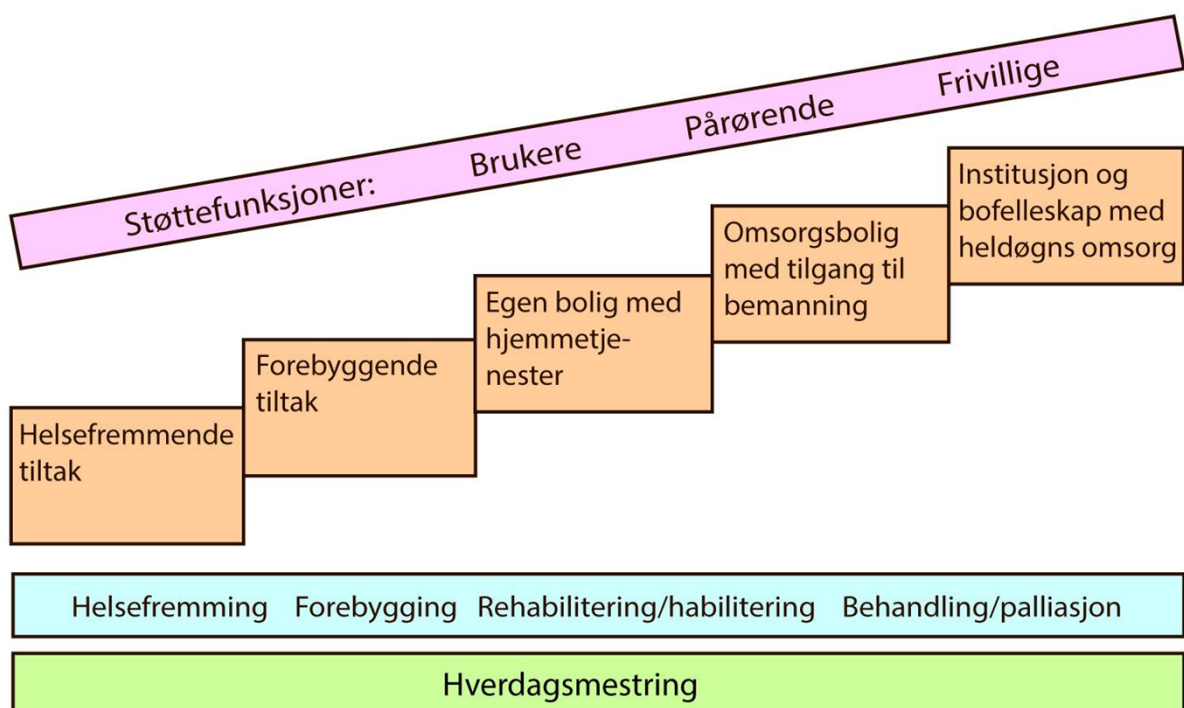
Leva heile livet skal skapa dei eldre sine helsetenester, kor det viktigaste spørsmålet er: **Kva er viktig for deg?** der dei eldre skal vert verdsett og involvert i avgjerder kring tenestene sine.

Pleie- og omsorgsavdelinga har vore med på mange prosjekt siste åra gjennom *Pasientsikkerhetsprogrammet*- der fokuset har vore på nettopp dette store spørsmålet.

Vi har «Trygghetstavler» både på Nordliheimen og i heimesjukepleien. Dette skal gjera informasjon og prosedyrer meir trygge.

Pasienttryggleik og kvalitetsforbedrande tiltak vil vera eit satningsområde i tida som kjem. I tråd med *Forskrift om ledelse og kvalitet (2017.)*

Vi arbeidar etter prinsippet om at tenester skal sjåast i ein samanheng. Dei tenestene vi gjev skal vera gjeven på best effektive omsorgsnivå. Vi tek utgangspunkt i omsorgstrappa (gradering av omsorgsbehov) i utforming av tenester. Vi skal arbeide etter å sjå brukaren sine eigne behov, kva ressursar dei har og korleis dei opplever meistring. Dette er fokuset til det nye Forvaltningskontor vårt då dei vurderer søknader om tenester. Brukarmedverknad er ei viktig sak for oss, men også vanskeleg å lukkast med.

5. Samanheng i tenestene

Reforma skal skape ei meir samanhengande teneste for eldre og deira pårørande. Vi arbeidar med å gje eldre auka tryggleik ved pasientforlaup og overgongar, målet er at brukarane skal få færre hjelparar å forhalda seg til og oppleve større grad av kontinuitet i tilbodet vårt av tenester. Vi arbeidar også med å ha som mål å ta vare på pårørande, gje dei støtte og avlastning når dei ber om det.

- felles legevisitt ein gong i veka

Tverrfaglege grupper på tvers:

- Palliasjon
- Demens
- Sår
- Rehabilitering/hablitering

- Kompetanse kartlegging
- Årsturnus og mest mulig store stillingar

Implementering av LEVA HEILE LIVET i Austrheim

Konklusjon:

Plan vidare:

Vi er no i fase 3- med implementering og gjennomføring. Plan for fase 3 er at Kommunestyret vedtek satningsområda for planen. Satsingsområda er dei 5 punkta nemde i planen med ulike tiltak, som er etablert eller vil bli etablert etter kvart.

1. Eit aldersvenleg Noreg
2. Aktivitet og fellesskap
3. Mat og måltider
4. Helsehjelp
5. Samanheng i tenestene

Reforma Leva heile Livet vil ha ei sentral plass i Eldremeldinga som no er under rullering.

Eldremeldinga vil verta sendt ut på høyring når den er ferdig og det vert planlagt møter med aktuelle lag og organisasjonar. Då vil reforma Leva heile livet verta inkludert i denne prosessen.

Reforma Leva heile livet vil verta implementert i kommune sine framtidige planar.